

כעבור זמן מה נמאס לנו לשכב ליד הגיפס ולהאזין לשריקת הפגזים ולהתפוצצותם. אנו מצטרפים לחברים בר אחת השוחות. שם מספרים לנו את מאורעות היום. יוסף סיף, שיצא אתי בשעתו להציל את התותחים ליד בית דאראס, נפגע הבוקר מכדור צלף. אפרים מקובסקי רץ להוציא ונהרג מייד. משה ברמשה זחל אליהם כדי לחבשם ונהרג אף הוא בידי אותו צלף.

שני אוורונים מופיעים וחגים לאיטם מעלינו. אני מבחין בשני עיגולים לבנים על כנפי אחד. בתוך העיגולים סמלים שאינני מזהה. נדמה לי שמגינירוד הם. "חמור, שכב לי" צועק לי עובדיה רכטמן. "הם שלנו!" אני צועק חזרה ומתרומם. באותו רגע צולל המטוס הראשון. אחריו השני, ארבע פצצות משיעו את שריקתן הנוראה ומתפוצצות. ימח שם הסמלים האלה, הם דומים נורא זה לזה. עובדיה רכטמן ואנוכי גילינו לנו מעין שוחה טבעית — מערה המוגנת משלושה צדדים ופתוחה בצד הרביעי ולמעלה. במרחק צעדים ספורים שוכבים המפקד, האל-חוטאי וחברנו ירוחם בתעלת-קשר מפותקת. עובדיה רעב. אני רואה קופסת בשר ופתח אותה בסיגיון.

"מעניין שאין לך תיאכון לאכול בקרב..." אני מהרהר בקול רם. עובדיה ממלמל משהו וממשיך לזלזל. "צריכים לשחות", הוא אומר כעבור רגע, ומתרומם. במרחק שלושה צעדים עומד כד גדול של מים.

אני חושב על אשתו, חובשת במרפאת הגדוד. בעצם היא מסכנה. הרי היא יודעת שאתה נמצא כרגע בקרב... אני יודע אם הספקתי לאמר את הדברים או אם התכוונתי לאמרם. פיתאום נשמעת שריקת פגז. שריקה חדה ומייחדת. אני מצטמק. התפוצצות אימה. הפגז נפל כמטר וחצי מן השוחה. אני מוציא את הראש מן השוחה ורואה שעובדיה שוכב בתעלת-הקשר של המפקד. אני פורץ בצחוק, אך הוא נפסק באמצע. משרולו של עובדיה נוטף דם. "מה אתה צוחק? אני פצוע." הוא קורא לי. אני קופץ מן השוחה, מוציא מכיסי את התחבושה האישית וחובש את הפצע. אין הוא קשה ביותר. הרסיס חדר אך לא פגע, כנראה בעצם.

תאבוני עבר כליל. אני מכריח את עצמי לאכול. במצבים אלה אינך יודע מתי תספיק לאכול שנית.

ההפגזה הארוכה החלה שוב. נראה שבינתיים הס' פיקו המצרים להטיף מוסר לחיל-הרגלים שלהם. שוב מתקדמים ששה-עשר הטאנקים. ושבו מתקדמים טורי חיל הרגלים, זונקים ונופלים, זונקים ונופלים. הגיבעה כולה עוצרת את נשימתה. רגעי גורל הם אלה.

דויד שני מתרוצץ בין השוחות ובין עמדת הפיקוד. מישהו מרגיש שחולצתו מגואלת בדם. "נפצעת!" צועקים לו.

"זה כלום," עונה הוא ומהדק את השיניים. חובשים לו את הפצע — רסיס פגע בכתף. "עליך לחזור", אומר המס'ים היחידי שלא נפגע עדיין.

דויד מסרב. אין זו ג'סטסה של גבורה ריקה. הוא יודע שברגע זה תלוי הכל במפקד. הוא זוכר את הגיבעה 69, שנפלה לפני חודש באשמת מפקדה. הוא יודע שאם המפקד ייעלם עתה עלולה רוח החיילים להתמוטט. הוא נשאר, ואיתו נשאר נחמיה רוטוולץ, המס'ים ולוי קולקרי, הסמ"פ שלנו. שניהם פצועים.

שוב נהפדה התקפה. הפעם מקבלים אנחנו באלחוט את הפקודה לחזור לבסיס. בסאפרי מציחים לנו לישון בלילה, אך על אף העייפות קשה להירדם. במרחק עשרים מטר רועמת ללא הרף סוללת-תותחים.

"חבראי, עלו!" שוב נסיעה לעיבדים. יש להביא תחמושת ולהוציא פצועים.

אינך יכול להגיע למישלט הארוך מבלי שתפצית הר אויב תגלה אותך מרחוק. אך עתה רגלים אנו לדהור בשדה מופגז. למדנו שאחרי ככלות הכל אין לך סיכויים רבים כל כך להיפגע בניסיונות אלו. חייב אתה, לקחת שאנס" ולסמוך על המזל והמהירות.

ביעבדים ארוך השטן. האדמה כולה רועדת מהלם הפגזים. אתמול היה המצב נורא. חיום הפך המקום גיהנום. אתמול חיכינו לשריקת הפגזים ונשכבנו. היום אינך מבחין עוד בשריקות — הפגזים נמטרים בזה אחר זה. ללא הפוגה. פיגיונות-תותחים של 25 ליטרצות זפגני מרגמות כבדות. אתמול פעלו אווריונים, תותחים וטאנ"קים בזה-אחרי-זה. היום פועלים כולם בבת-אחת. האווירון צולל אליך בשעה שאתה יורה על הטאנקים, ופיגיו התור תחום מסכים אותך בריגבי-אדמה בשעה שאתה מתרומם כדי לירות במטוסים.

בבואנו מגיעה הוועה השיאה. יצור פרוע, מלוכלך ומכוסה כיתמידיים קופץ מתוך אחת השוחות. אין הוא דומה עוד לבן-אדם. דומה הוא לחית'טרף פצועה. הנאי בקת על חייה. הוא מחליף מילים ספורות עם אשר אשורב. הלה מחליט שישני מיקלעים יורדו מן הגיפס ויוכנסו לעמדות.

משמעות הפקודה היא שהמצב מיואש. למדנו שחוק הוא לאנשי הגיפס לא לרדת מן המכוניות בכל מחיר. מסתכלים אנחנו איש בפני רעהו. ראובן יורד מן הגיפס האחד. דויד ואנוכי יורדים מן הגיפס השני. הגיפס אינם יכולים להתמהמה כאן. בהרעשה זו

..שועלי שימשון" בפעולה, בתקופת הקרב על נגבה

בשטח. כנראה רק הצלפים החבויים בשדה החליפו את עמדותיהם. אנתנו מתכופפים מייד.

רק עתה אני שם לב לדויד היושב על הארץ חיוור ובלי-נוע.

אין לנו מה לעשות כאן כרגע. מוטב להיסוג מעבר לרכס ולנקות את המיקלע. ייתכן שבינתיים באה לנו פקודה מפלוגתנו.

דויד מתרומם לקריאתי כסהרורי. בקטע המסוכן של תעלת-הקשר הוא מהסס ואינו זו. אני דוחף אותו. הוא קופץ ומגיע. אני אחריו.

אנו נכנסים לשוחה בה ישבתי אתמול עם עובדיה. שם אני מפרק בידיים בלתי-מנוסות את המיקלע, מגקה את החלקים ומרכיב אותם מחדש. דויד אינו זו. אני מנסה לירות. המיקלע מקולקל.

מטוס הבחין באלחוטאי שליידנו. הוא צולל לקראתנו כשמכוונת-הירייה שלו מטרטרת. מכל הקולות האיומים בעולם זהו הקול האיום ביותר. אנו מתכווצים. המטוס עובר. עולה מחדש וממשיך לחוג בשמיים באין מפריע.

פתאום מופיע ראובן. כמעט שאיני מכיר — ראובן, סמל קורי-הרות בקרב. נראה עתה כמטורף. פניו ירוקים וקצף עומד על שפתיו. אני קורא לו. הוא מצטרף אלינו.

האלחוטאי מודיע למפקד שנשלחה פלוגה אחת להתלפף. המפקד אינו מגיב. אין הוא מסוגל עוד להרגיש שימחה.

ראובן ואני מחליטים שהגיעה שעתנו לחזור לפלוגה. אנחנו מעוררים את דויד מתדהמתו וקופצים אחורה. לתוך ואדי עמוק ברכס האחרון.

בוואדי שוכבים כשלושים פצועים. רובם פצועים "קל" — כדורים או רסיסים בגלים ובידיים. את הפצועים קשה הוציא מפעם לפעם הגיפס שלנו במירון המוות שלהם. רוב הפצועים שוכבים ומסתכלים בשמיים. אחדים נאנחים. אחרים מספרים על ניסיונות היפצעם. כולם מגואלים בדם.

מישהו מבקש מים. הכד עומד ליד המפקד. ראובן מחכה לשריקת הפגז. מיד עם קול ההתפוצצות הוא קופץ. מביא את הכד וחוזר אל הוואדי לפני השריקה הבאה. כולם צמאים. אנו עוברים מאיש לאיש ומשקים אותם.

התיגבורת מגיעה — פלוגה אחת של הגדוד. מאה בחורים בריאים. מי מהם יהיה בריא מחר באותה שעה? הם יודעים את המצב. ובכל זאת נכנסים הם לשוחות המוות. כל אוטו בא לחוד. האנשים קופצים מייד ונכנסים לעמדות. כעבור דקות אחדות קופצים לתוך הוואדי האנשים המוחלפים. כמה נשארו מהם? פחות משלושים. לפני אך במשך שתי-עשרה שעות באו למישלט. או היו למעלה ממאה. החזיקה עיבדים מעמד. בשעה שהיקום כולו השתולל מסביב, בשעה שרעד האוויר ורקדה האדמה.

אנו מעלים פצועים אחדים על טנדר ועולים עליו בעצמנו. בין רגלי שוכב מישהו. אני מסתכל בפניו. הוא מת. העיניים הקפואות מביטות בי — עיניו של מגן עיבדים. הוא לא היה אלא חייל רגלי פשוט. נמלה קטנה בקן הנמלים של החזית. הישוב אינו מכיר אותו. כשם שאינו מכיר את השם עיבדים. ובכל-זאת יצר ביום הזה היסטוריה. המכונית הכבדה שוקעת במכתשי הפגזים. קופצת ומגיעה בכל-זאת אל הכביש. אנו נושמים לרווחה, כאילו נתעוררנו מחלום בלהות. בסך-הכל עברו חמש שעות מאז הגענו למישלט.

שלושה ספיטיפיריים טסים לקראתנו. הנהג מגביר את המהירות, ואנו מחזיקים בפצועים לבל יפלו. אך המטוסים אינם שמים לב אלינו. הם טסים אל המישלט. הגים מעליו ומטילים את פצצותיהם. תימרות-אבק מתרוממות מעל לגיבעה.

בטוח אובדנם. מעמיסים אליהם פצועים והרוגים. והם נעלמים בהרה.

איש אינו שם לב אלינו. חייבים אנחנו להבין בעצמנו מה עלינו לעשות. התפקיד ברור. עלינו להגיע לעמדות הקדמיות.

רק תעלת-קשר אחת מובילה לעמדות. אין היא עמוקה די צרכנו. הבחורים שכבשו אתמול את הגיבעה תפסו פחות את העמדות שמהן גירשו את המצרים, ומאז לא היתה לאיש שהות להעמיקן ולשכללן.

הנה קטע שעומקו פחות מחצי מטר. אין טעם להתכופף. כאן אפשר רק לרוץ ולהתפלל. הראשון עובד בשלום. לשני עובר כדור צלף בין רגליו. אני קופץ. התעלה מתעמקת. משני הצדדים מסתעפות חפירות עמוקות יותר. באחת מהן יושבות שתי דמויות חבוקות. לשתיהן אין ראשים. עולה בי בחילה.

את-רכך נודע לי שהדבר קרה עוד הבוקר. אי-אפשר להוציא עתה את הגופות. כל הלוחמים בגיבעה עברו את המקום פעמים אחדות במשך היום. מדי צאתם וכניסתם לעמדותיהם.

הפגז נפל לתוך המחפורת. פגיעה ישירה. חבר שלישי ששכב בה הועף החוצה ע"י הדף האוויר. הוא לא נפגע כלל.

אני בוחר לי עמדה וניכנס אליה עם דויד. ראובן נכנס לשוחה אחרת.

במחפורת רובצים שישה בני-אדם. בני-אדם? הם פרוצים ומלוכלכים. עיניהם אדומות ומאובקות. הם חדלו זמן לחשוב. לרעוב ולהיות צמאים. ארבעת מהם פצועים שנבדשו בתחבושות ארעיות. שני האחרים מחזיקים ברו-בים. המיקלע יצא מכלל פעולה.

דויד מציב את המיקלע שלנו ויורה צרור. מייד עפים מסביב הכדורים. המיקלע נשמט מידיו ומתכסה עפר. הוא יצא מכלל שימוש.

אני מתכופף. מושך את המיקלע לתוך השוחה ומנסה לנקותו. ידי רועדות. אני מציב אותו שנית ומנסה לירות. אינו פועל.

במשך כל אותו זמן שורקים, מצפצפים, מומזמים וצווחים פגזים. פצצות וכדורים. האוויר עצמו כאילו חי, כאילו רועד. עשן סמיך ותימרות עפר מכסות את המישלט כולו.

ובתוך ההמולה הזאת חיים ונושמים בני-אדם. עוד קיים משהו הדומה לפיקוד. כל כמה דקות שומע אני קולות חלשים הצועקים מעמדה לעמדה — "יוסף, קח את הפיקוד!" ועוד לפני שהספיק מישהו לחבוש את המפקד הקודם. כבר נשמעת שריקה. מתפוצץ פגז. מושך לכים ריגבי-אדמה השמימה, וקולו של יוסף צועק — "שמאל, קח — את — הפיקוד!"

נטלתי לידי את רובהו של אחד הפצועים. מפעם לפעם אני מציץ לרגע קט, לוחץ על ההדק ויורה תוך פחות משניה. מייד נתקעים כדורים באדמה מסביב. אני פועל באופן אינסטינקטיבי. חדלת לחשוב.

אחד הפצועים שם את כובע-הפלדה שלו על רובהו ומרים אותו מעט מעל לשוחה. כדור שורק וקודה בו שני חורים. הרובה והכובע נופלים לתוך השוחה. הפצוע צוחק.

אני מציץ שוב — פתאום אני רואה דבר. לפני, במרחק עשרים מטר, עולה מסך לבן ואטום. הם מפגינים את שטח ההפקר בפיגיו-עשן.

הלב מתכווץ. עתה חייבת להיערך ההתקפה המכרעת. כל המסוגל עוד ללחון על ההדק מתרומם עתה ויורה לתוך העשן. אין אנו רבים עוד — מיקלע אחד ושלושים רובאים מגינים ברגע זה על עיבדים.

הרובה מתחמם בידינו. אנחנו יורים ללא-הרף. בכל רגע עלולים להופיע מתוך מסך-העשן, עשרים מטר לפנינו, שורות של סודאגים כשבידיהם הרובים המכודגים. אטראט מתרומם מסך העשן. שום דבר אינו נראה